

Sygn. akt V CSK 653/14

POSTANOWIENIE

Dnia 26 maja 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa Z. K.

przeciwko L. K.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 26 maja 2015 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu

z dnia 3 lipca 2014 r., sygn. akt I ACa 663/14,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 3 lipca 2014 r. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu oddalił apelację pozwanego od wyroku z dnia 13 lutego 2014 r. Sądu Okręgowego we Wrocławiu, zasądzającego od pozwanego L. K. na rzecz Z. K. kwotę 184.758,51 zł z ustawowymi odsetkami od 13 lutego 2014 r. do dnia zapłaty tytułem zachowku. W pozostałym zakresie powództwo zostało oddalone. Sądy obu instancji uznały, że nie zachodziły przesłanki do uznania powództwa za nadużycie prawa podmiotowego i obniżenia zachowku na podstawie art. 5 k.c. Sąd Apelacyjny stanął na stanowisku, że pozwany, który uzyskał najpierw w drodze darowizny, a potem w drodze spadkobrania poważną korzyść majątkową, nie może skutecznie podważać prawa powoda do zachowku, ponieważ okoliczności, które mogą powodować, że żądanie zapłaty zachowku stanowi nadużycie prawa, muszą powstać na linii uprawniony do zachowku - spadkobierca. Natomiast okoliczności na linii uprawniony do zachowku - zmarły spadkodawca mogą mieć tylko znaczenie dodatkowe. Na marginesie Sąd Apelacyjny zauważył, że w sprawie brak przekonujących dowodów na to, iż powód nie troszczył się o ojca, czy też że pozostawał z nim w istotnym konflikcie. Sąd drugiej instancji stwierdził, że konflikt między powodem a pozwanym na tle sposobu sprawowania opieki nad ojcem nie może być podstawą do zastosowania klauzuli generalnej związanej z naruszeniem zasad współżycia społecznego.

W skardze kasacyjnej pozwany zarzucił naruszenie art. 5 k.c. w zw. z art. 991 k.c., art. 65 k.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni oraz usunięcie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona

w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie ujawniły się przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności przemawiające za przyjęciem skargi do rozpoznania.

We wniosku pozwany powołał przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., to znaczy oczywistą zasadność wniesionej skargi.

Przesłanka ta zachodzi w razie wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego i ma miejsce wówczas, gdy naruszenie jest widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym nawet oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego jeżeli nie spowodowało wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. orzecznictwo przytoczone w motywach postanowienia Sądu Najwyższego z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12, Lex nr 1232793).

Tego rodzaju argumentów, przekonujących z narzucającą się siłą, że skarga rokuje duże szanse na jej uwzględnienie, pozwany nie przytoczył. Sąd odwoławczy rozważył argumenty, które skarżący powoływał jako uzasadnienie poglądu o zasadności zmniejszenia wielkości zachowku na podstawie art. 5 k.c. Biorąc pod uwagę, że zachówek stanowi świadczenie należne spadkobiercy ustawowemu nawet wbrew woli spadkodawcy, oraz że stosowanie art. 5 k.c. w sprawach o zachówek powinno być wyjątkowe, stanowiska Sądu nie można uznać za oczywiście nieprawidłowe.

Z tych przyczyn przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej nie została wykazana. Okoliczności sprawy nie wskazują także na występowanie innych przesłanek przesądu (art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi do merytorycznego rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).